

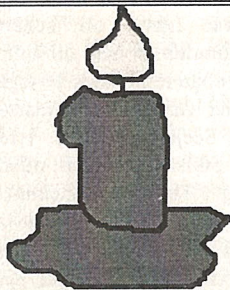

AVANDUSE VALLA KAJA

NR.11 (23)

NOVEMBER

1997

Kui talvepime tahab tüüdata,
siis paras aeg on küünlad süüdata.
Ja olgu iga küünlaleek kui väike,
ta hiiuab siiski valjult - "Päike! Päike!"
See toetab päikest väsinut ja loidu,
ta küünla tulest loeb me poolehoidu!
Pühapäeval süütame esimese advendiküünla.
Siis järgmise, veel ühe ja veel ühe, kuni

küünlaid on neli. Ja ongi jõulud käes.

Küünlatuli lummas ja rahustab. Advent on sisemise tasakaalu saavutamise aeg. Aeg vanade lubaduste täitmiseks ja leppimiseks.

Advent on ootuse aeg. Õeldakse, et selle ootuse täitudes mureb pimeduse vägi ja me hakkame taas liikuma valguse poole.

*Elu nõuab muutusi, nõuab uut verd, et edasi
areneada. Iga lahkumine on raske, kuid iga
lahkumine on millegi uue algus.*

*Loodan, et lähenevad jõulud on rõõmuse ja
terviseks teile kõigile ja uus aasta tuleb parem
kui eelmised. Selleks soovin Avanduse valla
rahvale rõõmsat meelt, kainet mõistust ning
tervist, mida tuleb hoida.*

Eda Arusoo

KORTERIOMANDI SEADMINE

Kõik meie valla korterid on erastatud praegu vallasasjana, kuid tehinguid vallasasjadega saab teha kuni 1999.a. 31.detsembrini. Alates järgmisest sajandist saab hoonete või nende osadega (nagu korter) tehinguid teha ainult siis, kui need on muudetud kinnisasjadeks. See tähendab seda, et nad on õiguslikult seotud maaga.

Selleks, et korterist kui vallasvarast saaks kinnisvara, tuleb läbida pikk ja keeruline tee.

Esimeseks sammuks maa erastamisel korterite juurde peaks olema **korteriühistu moodustamine**. Seaduses on ette nähtud, et ainult kuni 4-korterilises majas ei pea korteriühistut moodustama.

Korteriomanikud peavad moodustama algatusgrupi, kes kutsub kokku ühistu moodustamise asutamiskoosoleku ning valmistab selle läbiviimiseks kõik vajaliku ette (informatsiooni korteriühistu moodustamise kohta võib saada vallast).

Kui korteriühistu on moodustatud, siis võib maa erastamise asjaajamise volitada sellele.

Maa erastamise avaldused tuleb esitada kohalikule omavalitsusele koos hooneregistri teatise ja krundi plaaniga. Kuna aga elamutele pole krundi määratud, siis tuleb maa erastamist alustada krundi moodustamisest ja mõõdistamisest. Korteriomandi seadmise korra muudatustes soovitatakse see töö teha omavalitsustel, st. et kruntimiskavu ja mõõdistamistööd peavad tegema/ tellima omavalitsused. Korteriomanikud maksaksid selle töö hiljem erastamise korraldajale kinni. See on aga valla ja korteriühistu läbirääkimiste küsimus ning eeldab raha olemasolu eelarves.

Korteri ostu-müügi lepingute alusel arvutatakse välja maa mõtteliste osade suurused tulenevalt korteri suurusest. Kuni 24 korteriga majades peavad korteriomanikud maa eest tasuma (maa välja ostma). Seda saab teha erastamisväärtpaberites kuni need kehtivad ja kõigile laieneb siin sooduskoefitsient 0,5 (maa saab poole hinnaga). Sellele lisanduksid veel maa erastamise kulud, mis oleksid järgmised: maa mõõdistamise kulud, kinnistamisavalduse notariaalse tõestamise kulud, mis jagatakse korteriomanike vahel sõltuvalt korteri suurusest.

Korterelamute juurde maa erastamise aluseks on korteriomandi

seadus ja korteriomandi seadmise kord, mitte aga maareformiseadus.

See oleks lühidalt informatsioon korteriomandi seadmise korra, mida meil tuleb ühiselt läbi viia.

§§§

Tahaks juhtida ka tähelepanu mõningatele tähtaegadele, mida seaduseandja maa- ja omandireformi seaduses on kehtestanud

1. Isikutel, kellel maareformi seaduse alusel on õigus maa ostueesõigusega erastada (nii füüsilised kui juriidilised isikud), ja kes ei ole vastavat avaldust esitanud, tuleb see esitada 1998.a. 1.jaanuariks. Kui kehtestatud tähtajaks avaldust esitatud ei ole, jäetakse ehitise teenindamiseks vajalik maa riigi omandisse ja ehitise omaniku kasuks seatakse hoonestusõigus. Seda tasuks teada ja kirjutada maa ostueesõigusega erastamise avaldus, sest sellele juurde lisatavaid dokumente (passi koopia, hooneregistri tõend, väljavõtte skeemist) saab esitada hiljem.
2. Maa eest ettetasumise korra kehtestab Vabariigi Valitsus, see hakkab kehtima 01.01.1998.a.
3. Õigusvastaselt võõrandatud vara avalduse esitanud isikud, kes veel ei ole saanud õigustatud subjektideks nõutavate dokumentide puudumise tõttu, on kohustatud esitama need 31.detsembriks 1997.a. Mitteesitamisel antakse neile veel tähtaeg, mille jooksul on võimalik seda teha. See tähtaeg ei või olla lühem kui kaks kuud teate saamisest ja mitte hilisem kui 15.aprill 1998.a. Pärast seda lõpetatakse komisjoni poolt avalduse menetlemine.
4. Eesti NSV taluseaduse alusel maa kasutajatele, kes ei soovi maa omandada, seatakse kasutusvaldus. Kasutusvalduse seadmist korraldab maavanem Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.
5. 20.11.1997.a. ilmunud Riigi Teataja I nr. 81 on avaldatud Vabariigi presidendi 11.novembri 1997.a. otsus nr. 218 "EV maareformiseaduse ja maareformiga seonduvate õigusaktide muutmise seaduse muutmise seadus".

Lugupidamisega Piret Lükk, maanõunik

KLASSIVÄLISEST TÖÖST SIMUNA PÕHIKOO LIS

Kool pole tänapäeval mitte ainult õppimise koht, vaid koolis käiakse ka suhtlemas ja huvitavalt aega veetmas. Et õppetunniväline töö huvitav oleks ja hästi sujuks, selle eest hoolitseb kooli õpilaskogu õp, Olga Haiba eestvedamisel. Järgnevalt võtavadki sõna õpilaskogu liikmed, kes räägivad erinevatest ettevõtmistest.

Anne-Liisi Laaneste: Meie koolis on toimunud palju erinevaid üritusi ja üheks esimeseks nendest oli maastikumäng. Rajad valmistasid ette 9.kl. tüdrukud ja mängu läbiviijateks olid 8.-9.kl. õpilased. Oli tore, et ka Kärü kooli lapsed käisid meiega koos mängimas.

Helen Padu: Varasügisel toimus nunnunäitus, mis on juba traditsiooniks kujunenud. Õpilased olid toonud näitusele väga palju suuri ja huvitava kujuga juur- ja puuvilju, Suuremad kaaluti ära ja nii saime teada, et tomat võib kaaluda ka 810g (selle omanik oli Krista Heinsalu), kaalikas 3,2kg (Alo Põldmaa), kabatšok 3,7kg (Mivort Vaiga). Oli tore tõdeda, et näitusele tõi eksponaate 40 last. Enam oli osavõtjaid nooremate õpilaste seast.

Riin Ahlberg: Õpetajapäev on üks isevärki päev. Sellel päeval õpetavad lapsed hoopis 9.kl. õpilased. Õpetajate päevaks anti välja ka väga vahva seinaleht, kus olid laste joonistatud õpetajate portreed.

Hanna Kruusamägi: Koolis toimus suur joonistusvõistlus. Osa võisid võtta kõik lapsed. Osavõtjaid oli 93. Võistlus oli korraldatud nii, et kõik joonistasid ühel ja samal ajal. Enne joonistama asumist oli minul kui õpilaskogu esimehel au välja loosida teema, mille järgi hakati joonistama. Loos soosis teemat "Sügis aias, metsas ja põllul". Kõik tööd pandi näituseks üles ja zürri valis välja parimad. Kõik õpilased said samuti valida oma lemmiku. Parimaid joonistajaid cutasustati.

Raivo Sults: Väga tore oli kollektsoonide nädal, mis viidi läbi kooli raamatukogus. Iga päev oli ära jaotatud erinevate kolektsoonide vahel ja kokku toodi teistele näha 61 kogu. Et midagi kogemata kaduma ei läheks, selleks olime meie Cristoga vahetundides turvameesteks. Ja ei läinudki midagi kaotsi, vaid saadi hoopis juurde. Nimelt teadmisi, missugune on õige kollektsoon ja mida kõike on võimalik koguda.

Kertu Linroos: Kooli etluskonkursil oli vaja esitada peast üks luuletus ja üks proosapala. Parimad olid Karlis Karm ja Raino Ott. Vanemad lapsed osalesid ka maakonna etluskonkursil ja seal läks väga hästi Raivol, kes kooli konkursil ei osalenud, kuna puudus sel päeval koolist.

Liis Lapanurm: Koolis toimuvad ka teadmiste-ja slaidiviktoriinid. Slaidiviktoriinid on tähelepanu peale, teadmisteviktoriinidel tuleb näidata teadmisi ja oskusi, ka seda, kuidas oskame kasutada teatmeteoseid.

Cristo Õim: Koolidiskod on õpilaste hulgas väga oodatud. Need toimuvad reedeti kella 18.00 kuni 21.00. Diskosid korraldame meie Edviniga ja meie seltsis veedab oma õhtut tavaliselt umbes 50-60 õpilast. Kuna meil koolimajas pole sellist ruumi, kus diskot teha, toimuvad need rahvamajas.

Silver Sillamaa: Isadepäevaks pidi iga klass tegema prügiskulptuuri. See tuli teha kõigest sellest, mille õige koht peaks olema prügikastis - tühjadest jogurtitopsidest ja -pakkidest, suitsupakkidest, prügikottidest, ajalehtedest, plastikpudelitest, plekkpurkidest jne.

Hindajateks olid isad ja nende valiku põhjal osutusid enam meeldinuteks 1.klassi "Boamadu", 7.klassi "Must kass Kasti-Kusti" ja 9.klassi "Prügikoll".

Toomas Šarin: 7.novembril tähistati koolis isadepäeva. Isasid oli kokku tulnud 32, mulle tundub, et neid oli kohe päris palju. Isad kogunesid koos lastega sööklasse, kus nad vaatasid ja hindasid prügiskulptuure. Seejärel istusid isad lauda ja ootasid pikisilmi, et mis nüüd hakkab toimuma. Toimus esinemine. Pärast eeskava oli viktoriin. Siis söödi ja joodi, räägiti juttu ja mindi uut koolimaja vaatama. Ma arvan, et isadel oli sel päeval lõbus.

Maret Alber: Äripäev oli 14.nov. Müüjaid oli 36, ostjaid loomulikult tunduvalt rohkem. Äritseda sai igas vahetunnis. Põhiliselt müüdi vahvleid, pirukaid, õunu, küpsiseid ja muud söödavat, kuid kaubeldi ka klepsudega ja vanade pudelitega, oli võimalik lasta end portreerida ja osaleda loteriis. Nii et tõeline ÄRIPÄEV!

Õp. Olga Haiba: Õpilaskogu liikmed tutvustasid põgusalt koolis toimunud tunniväliseid ettevõtmisi. Selle töö eesmärgiks on anda lastele võimalus esineda, end näidata, julgustada neid suhtlema, sest see on tänapäeva elus äärmiselt vajalik oskus. Ja kus siis veel seda teha, kui mitte koolis. Koolis on väga palju aktiivseid lapsi, kes võtavad osa peaaegu kõigest ettevõtmistest. Eraldi märgiksin ära kolm last, kes on osalenud kõigil koolis toimunud üritustest. Need on Marit Sirgmets, Mariann Sirgmets ja Riin Ahlberg. Soovin ka edaspidiseks kõigile aktiivset ellusuhtumist!

NOORSOOPOLITSEI TÖÖST

Väike-Maarja Politseijaoskonnas on noorsoopolitsei inspektori tööle asumise hetkest tänaseks möödas 2aastat. Selle aja jooksul on minu juures vestlusel käinud väga paljud seadusega pahuksisse läinud alaealised. Oleme püüdnud tihiselt koolide ja lapsevanematega suunata neid lapsi õigele teele, kuid paraku alati ei ole see töö andnud positiivseid tulemusi. Siiani on politsei töö olnud sekkuda alaealiste ellu alles siis, kui kuritegu või õigusrikkumine on juba toime pandud. Alates möödunud aastast on maakonna noorsoopolitseinikud hakanud tegema ka nn. ennetustööd, s.t. oleme käinud koolides selgitamas õigusvastase käitumise lubamatust, tutvustanud lastele seadusi ja politseitööd. Loodame, et koostöös koolidega saavutame me sel alal ka paremaid tulemusi.

Selle 2 aasta jooksul olen koos patrulliga käinud paljudel reididel, kontrollinud korduvalt kõiki meie piirkonna baare ja lõbustusasutusi ning külastanud kultuuriasutustes korraldatud noorte pidusid. On meeldiv tõdeda, et paljude baaride omanikud arvestavad valdade poolt kehtestatud

avaliku korra eeskirju ja peavad kinni piirangutest, mis kehtivad alaealiste kohta. Meeldivaks on kujunenud ka koostöö mitmete meie piirkonna kultuuriasutuste juhtidega, kes meid oma üritustest informeerivad ja meie poolt tehtud ettekirjutusi ja soovitusi arvestavad. Loomulikult on meie piirkonnas aga ka selliseid baariomanikke, kellele tuleb pidevalt märkusi teha ja neid korrale kutsuda.

Tõsine mure on ka see, et meie kaupluste müüjad ei taha kinni pidada tarbijakaitse eeskirjadest ja müüvad alla 18-a. isikutele alkoholi-ja tubakatooteid. Haldusõigusseadustiku järgi on neile müüjatele õigus määrata rahaträhv kuni 150 päevapalga ulatuses, s.t. kuni 4200 krooni. Ma arvan, et kui alkohol ei oleks noortele meie kauplustest nii kergesti kättesaadav, siis ei oleks alaealiste arv, kes on politseile vahele jäänud, ka nii tohutult suur.

Lääne-Virumaakonnas panid 1996.a. alaealised toime 213 kuritegu, neist on Väike-Maarja Politseijaoskonnas registreeritud 38. 1997.a. I poolaastal on Väike-Maarja PJ-s registreeritud juba 16 kuritegu.

Praeguseks hetkeks on meie piirkonnas avatud alaealise õigusrikkuja andmepanga kaart 70 lapse kohta, neist 5 elavad Avanduse valla territooriumil. Tingimisi karistatud alaealisi on järelvalve all 18. Põhilise osa alaealiste kuritegudest moodustavad võõra vara salajased vargused, järgnevad võõra vara salajased vargused ja mootorsõidukite ärandamised. Suhteliselt palju on alaealisi antud kohtu alla teadlikult kuritegelikul teel saadud vara omandamise või turustamise eest.

Väga palju on vägivalda õpilaste vahel koolides ja väljaspool kooli, see avaldub kergete kehavigastuste tekitamises, löömisel ja füüsilise valu põhjustamises. Vastavalt seadusele politsei nendes kuritegudes juurdlust ei

teosta ja kannatanul on õigus kaebusega otse kohtusse pöörduda.

Kallid lapsevanemad, teile tahaks südamele panna, et suhtuksite oma laste kasvatamisse täie tõsidusega. Usaldage oma last, aga samas teadke ka, millega teie laps tegeleb, kes on tema sõbrad ning kus ja kellega ta oma aega veedab, ning aeg-ajalt kontrollige, kas teie laps ikka räägib teile õigust.

Kahjuks on elu näidanud, et selle asemel, et otsida eksimuste põhjusi endas, oma lapses ja oma kodus, kiputakse süüdistama küll kooli, sõpru ja politseid. **Teie lapse kasvatamine on teie kohus ja tema tegude eest tuleb ka vastutada teil.**

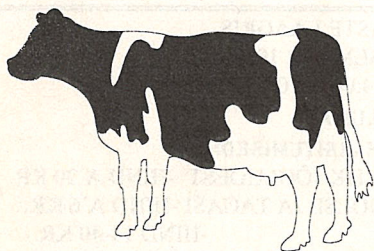
Merle Kiigemaa,
Väike-Maarja PJ inspektor; tel.61 122

OKTOOBER-NOVEMBER VALLAVALITSUSES

- kinnitati sotsiaaltoetuste maksmist puudutavad otsused
- ② toetati Simuna kogudust küttepude ostmisel
- ② otsustati kompenseerida koolilõunaid vastavalt avaldustele
- ② otsustati tellida Simuna Raamatukogule ajalehed "Videvik" ja "Terviseleht", Kärü Rahvamajale "Videvik" ning Simuna Pensionäride Ühendusele "Videvik"
- ② toetati 50% ulatuses üksikut pensionäri küttepude ostmisel
- ② määramise 50% sõidutoetused invaliidsusgruppi omavatele inimestele
- ② otsustati osaliselt kompenseerida erikoolides õppivate laste sõidu- ja toidukulud
- kinnitati maa ostueesõigusega erastamise korraldused:

- ② nõustuti Simuna alevikus Parkali tn.20 Hiitamme 4,66 ha suuruse maaüksuse erastamisega hoone omanik Helmut Hiitamme'le
- ② nõustuti Simuna alevikus Turu tn.18 0,36 ha suuruse maaüksuse erastamisega hoone omanik Erich Kiitsak'ule
- ② nõustuti Simuna alevikus Uus tn. 3 1,01 ha suuruse maaüksuse erastamisega hoone omanik Kalju Miller'ile
- ② nõustuti Simuna alevikus 2,23 ha suuruse maaüksuse erastamisega AS VM Steel'ile
- ② nõustuti Simuna alevikus Raja tn. 7 0,37 ha suuruse maaüksuse erastamisega hoone omanik Mart Pruul'ile
- kinnitati Porkuni Metskonna 202,2 ha suuruse maa riigi omandisse jätmine

- kinnitati maade tagastamise korraldused:
- ② nõustuti õigusvastaselt võõrandatud Pohlaka 14 maa tagastamisega Liina Parts'ile Uus-Pohlaku 6.4ha suuruse maaomandi taastamiseks
- ② nõustuti õigusvastaselt võõrandatud Kerstna 3 maa tagastamisega Lea Masing'ule Kerstna 23,2ha suuruse maaomandi taastamiseks
- kinnitati maade kompensatsiooni määramise korraldused:
- ② nõustuti
- ② Keskküla A-6 kompenseerimisega Kuno Pajula'le ja Vilma Siren'ile
- ② Karjamaa 33 kompenseerimisega Riita Mägi'le
- ② Käeri 21 1/2 kompenseerimisega Ago Kuhlbach'ile
- ② Allika A-154 tagastamata jäetud 13,65ha kompenseerimisega Jenny Rokk'ile

ÕPPEREIS TAANIS

Taani ja Eesti riigi vahel on mitu ühist põllumajandusprojekti, mida finantseerib Taani riik. Kuna Taanis on väga hästi arenenud

talupidamine, siis on meil algajatel sealt palju õppida. Üheks projektiks on nõuandeteenistuse väljakujundamine Eestis Taani eeskujul. Osa sellest projektist oli õppereis Taani, millest minul oli võimalus osa võtta. Igast maakonnast oli üks esindaja ja kokku oli meie grupp 18-liikmeline.

Õppereisi eesmärgiks oli:

1. tutvuda nõuandekeskuste juhtimise, planeerimise ja teenuste reklaamimisega;
2. tutvuda valitud juhatuse ja komisjonide rolli ja töökorraldusega;
3. näha, kuidas talunik kasutab nõuandeteenust.

Reis kestis 13.-19.oktoobrini.

Esimene loengupäev oli Skejbyse Nõuandekeskuses, kus meile anti ülevaade Taani põllumajandusest, selle poliitilistest ja

majanduslikest mõjutustest, struktuuri muutustest, tootmisest ja turustamisest.

Pärast lõunat tutvustati meile Taani nõuandeteenistust, selle organisatsioonilist ülesehitust, ülesandeid, tegevusalasid, teenuseid, mida pakutakse kohalikele nõuandeteenistustele, eelarvet ja finantseerimist. Õhtul oli veel ekskursioon Arhusi linnas ja seejärel sõitsime 70km kaugusele Viborgi linna. Seal olime kaks päeva. Loengud toimusid 30km kaugusel olevas Skives, kus asub Sallingu maakonna Talupidajate Liit ja nõuandekeskus. Esimesel päeval räägiti meile Sallingu Taluliidu ajaloost, arengust, Taluliidu ja Nõuandekeskuse struktuurist, organisatsioonist, aastakoosolekust, juhatuse ja komisjonide valimisest ning kõikide nende eelpool nimetatute rollist ja kohustustest. Räägiti veel Taluliidu ja nõuandekeskuse tegevuse planeerimisest ning nõuandeteenuste reklaamist

Külastasime Jorgen Mikkelsen talu. Talu on 93ha suur, seal on 80 lüpsilehma, 34 lihavesi ja 1140 nuumsiga. Talutöid teevad peremees ja üks abitööline, perenaine ja tütar töötavad mujal. Piimatoodang lehma kohta aastas on 8687kg. Lehma keskmine kaal on 550kg. Lihaloomad realiseeritakse 480kg raskuselt,

nende ööpäevane juurdekask on 1275 g. Lehmad on suve läbi laudas vabapidamisel ja lüpstakse lüpsiplatsil. Jõusööt antakse lehmadele arvuti teel, vastavalt piimatoodangule. Selleks on igal lehmäl andur kaelas. Põhisöödaks on söödapeet, silo ja jõusööt. Heina osa söödas on tühine (1% ratsioonis). Põhku ei anta üldse, kuna see sisaldab palju kiudainet, mida peetakse kõrgetoodangulistele lehmadele kahjulikuks. Silo tehakse närvutatud rohust ja tallatakse hoolikalt kinni ning kaetakse kilega. Huvitav oli see, et silole ei lisata mingisugust konservanti ja kusagil ei olnud näha silomahlasid. Selles talus rullisilo ei tehta, kuna seda peetakse väga kalliks. Mujal Taanis oli näha siiski ka silorulle põldudel.

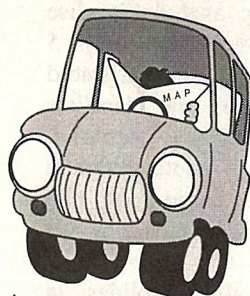
Pärast talu külastust käisime Kongenshus'i Rahvuspargis. See oli väga lihtne rahvuspark, sest seal säilitati seda maad, mis oli Jüütimaal pärast jääaega ja millest hakkasid talupidajad omale maad harima. See oli lihtsalt üks lage maa, ilma puudeta, kus kasvas ainult kanarbik ja mingisugune kuivanud rohi. Rahvusparki on pandud iga maakonna jaoks lihvitud kivide rühmad, millele peale on raiutud maakonna parimate talunike nimed läbi aegade.

Järgmisel päeval külastasime veel ühte talu, Niels Peter Rasmussen talu. See talu on spetsialiseeritud seakasvatusele. Talus kasvatatakse 250 põhiemist ja 4500 nuumsiga. Ööpäevane juurdekask on 733 gr. Ühe kg sealiha tootmiseks kulub 2,82 söötühikut. Nuumikuks läheb pörsas üle 28 kg raskusena. Keskmine tapakaal on 74,3 kg ja tailiha % on 60,2. Surevus on farmis 2,9%. Selle talu iseärasus on veel selles, et taluhooned (v.a. elumaja) põlesid kõik maha 1993.a. Nõuandeteenistuse ja riigi abiga ehitati uued tootmishooned koos sisseadmetega üles 8 kuuga. Pangalt saadi laenuks 3 milj. EEK 30 aasta peale. Söötmine käib farmis arvuti abil. Operaatori ruumis on söödasegisti ja sealt läheb sööt mööda plasttorusid sigadeni. Sööt on vedel. Selles talus köeti hooneid põhuga. Põhupakid on risttahuka kujuga ja ööpäevas kulub kaks põhupakki. Sellest piisab, et talvel hoida normaalne temperatuur sigalates ja ka elumajas.

Järgmisel hommikul sõitsime lennukiga Kopenhaagenisse ja sealt Tune Põllumajanduskoolituskeskusesse. Pärast lõunat külastasime Taani Talupidajate Keskkliitu, kus räägiti selle tegevusest. Viimasel päeval räägiti meile Taani talunike haridusest, koolitusest, täiendõppest ja ühistest Taani ja Eesti projektidest. Samal päeval külastasime Taani parlamenti ja oli ekskursioon Kopenhaagenis. Käisime Vahakujude muuseumis, Taani kuninganna lossiväljakul. Sõitsime veel Roskilde linna, kus asub Vikingite muuseum. See linn on veel kuulus rockfestivalide korraldamise poolest. Käisime Kopenhaagenis Cristiana linnaosas, mis on hipide linnaosa. See on omaette riik Taani riigis. Seal kehtivad oma seadused. Isegi narkootikumide müüdi avalikult müügiputkades. See linnaosa on väga räpane, majad on korrapärastamata ja müügikohad on kõige otsema mõttes putkad. Tänavatel luusis ringi palju koeri. Cristianas ei soovitatud käia ühekaupa ja ei tohtinud pilte teha. Veel käisime Kopenhaageni sadamas, kus asub üks Taani sümbolitest - Merineitsi kuju. Öhtul hilja jalutasime Kopenhaageni peatänaval reklaamtulede valguses, millest seal puudus ei ole. Ka see oli omaette elamus.

(Järgneb)

Kalle Rand

MIDA TEHA?

KUHU MINNA?

* SAGADI MÕIS

"TALVEÜRITUSED LASTELE"

Metsamuuseumi ja mõisahoonde külastus

Õnnevalamine sepapajas

Vankri või saaniga sõitmine

Loodusvideote vaatamine

Lõunasöök (praad ja magustoit)

AEG 1.12. - 23.12. esmaspäevast reedeni

GRUPI SUURUS - 30 inimest

Paketi hind: 94.- (koos transpordiga)

Ilma lõunasöögita 74.- (koos transpordiga)

* ESSU MÕIS

"JÕULUDE TRILLI-TRALLI TUURID"

Õnneõngitsemine ja täpsusviskamine

Piparkoogituba ja jututuba

Tubased kiiged ja liumäed

Joonistamine ja üllatuste koridor

Jalgratta aeglussõit ja batuut

Lõunasöök ja jõulupakk

AEG 30.11. - 21.12.

Paketi hind: 100.- (ilma transpordita)

* ARBAVERE-PALMSE - VERGI

Ekskursioon Pallase Tallides-

"Lumekuninganna" Palmse mõisas-

Rannarahva jõulusöök Vergis

Hind koos transpordiga 105.-EEK

* ADVENDI KONTSERDID SAGADI MÕISAS

INFO JA TELLIMINE TEL: 40628

PIKK 16, RAKVERE

TOOLSE LASTE LAAGRIS

15. - 23. DETSEMBER 1997.A.

KELL 12.00, 14.00, 16.00, 18.00

JÕULUMAA

<JÕULUTARE JUHTUMISED>

KAVAS: EESTI RAHVAKOMBESTIK JÕULUDEST -HIND A'20 KR.

BUSSIPLET KUNDA -TOOLSE JA TAGASI -HIND A'6 KR.

JÕULUPAKK -HIND 14-40 KR.

HOBUSTEGA SÕIT -HIND A'6 KR.

AVATUD ON JÕULUKOHVIK!

ÜHELE ETENDUSELE MAHUB 20 LAST, SEEGA ON VAJALIK ETTETELLIMINE.

TELLIMINE TEL. 21 556 VÕI AADRESSIL KUNDA, LASTEIAIA 4
TULE JA NAUDI JÕULUEELSET OOTUSTE AEGA!

SIMUNA PÕHIKOOLI

JÕULUPIDU

TOIMUB RAHVAMAJAS

18.DETSEMBRIL ALGUSEGA KELL 18.00

KÜLALISENA ESINEB

RAKVERE LINNA NOORTE NÄITERING

TIINA RUMMI JUHENDAMISEL

19.DETS. KELL 12.00

TOIMUB SIMUNA RAHVAMAJAS

KODUSTE LASTE

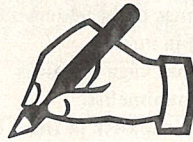
JÕULUPUU

KÜLLA TULEB JÕULUVANA

KOOS SÕPRADEGA

KÄRU KÜLA LOOD

KARL-EVALD LIIVOLA
(KRIKMANN) MÄLESTUSTE-
RAAMATUST

Oli meil külas üks mees, nimega Haamann. Omal ajal peaaegu Rakvere Kreiskooli lõpetanud, kuid viimasest klassist mingil põhjusel n.ö. "helinatega" välja löödud. Millised need põhjused olid, seda teadis ainult Haamann ise ja võib-olla ka ta vanemad, kes elasid Veneveres, kus Haamanni isal oli talukoht. Et poeg koolist välja heideti, see vihastas isa nii ära, et pani poisi rätsepeistri juurde Rakveres ametit õppima - et: "kui sinust sindrinahast kirjutaja-härrat ei saanud, siis õpi nüüd rätsepaks ja enne kodu oma nägu ära näita, kui sul sellipaberid taskus".

Niisiis Haamannist saigi rätsep ja veel niinimetatud saksarätsep - õmbles kehakatteid sakstele ja muuseas õpetaja Pauckerile (Eduard Paucker, sünd.1837, Simuna kirikuõpetajaks olnud 1870-1919). Haamann oli aga väga rahutu iseloomu või hingega. Ega ta kaua ei armastanud töö juures püsida. Sai natukene raha ja pani ajama, vaatamata sellele, kas jäi püksipaar või mõni muu tähtis kehakatteosa pooleli. Lubas küll varsti tagasi tulla, kuid sellest "varstist" sai mõnikord isegi paar kuud.

Haamann oli suur naljahammas ja tembutegija ning suuremaid "aktiivseid karsklasi" terves Simuna kihelkonnas - püüdis hävitada seda elutlgakest niipalju, kui aga suutis ja kuivõrd seda temale võimaldas ta rahakott. Janu oli tal alati suur. Seda ei saanud ta aga kustutada veega, kuna viimane kasvatavat samblad kõhtu ja ajavat südame ning neerud vett täis, sellepärast võivat ta oma janu kustutada ainult viinaga ja teiste sarnaste südant ning hinge rõõmustavate jookidega.

Ühel suvisel pühapäeval jalutab Haamann Simuna kiriku juures. Õige palav ilm oli. Kirikukõrtsi juures sagib inimesi murdu. Haamannil muidugi järjekordne suur janu, rahakott aga tühi nagu taluperemehe kartulikelder pärast jaanipäeva. Viimases hädas mõtleb ta, et lähen õige õpetaja kutsari juurde ja katsun sellelt mõnedkümmend kopikad "janurohuks" välja pigistada. Mõeldud-tehtud. Jõudnud õpetaja maja juurde, kuuleb ta, et õpetaja pojad lasevad montekristopüssi (õige peene rauaga kuulipüss, kuul väikene nagu hernetera). Kuuldes püssipauke, tekib tal kohe hea mõte raha saamiseks. Tal olnud ühel käsivarrel paise või koeranael. Pigistanud selle katki nii, et veri hakanud mööda käsivart alla jooksuma ja siis pannud suure halisemisega õpetaja juurde: "härä praost, teie pojad lasevad aias püssi, kuulid lendavad nagu parmud ringi ja tapavad veel täna mõne inimese ära!" Õpetaja kohkunud muidugi ära ja küsinud, et mis siis juhtunud on. Haamann kohe selgitama: "Näete, praostihärä, millised tagajärjed sellel püssilaskmisel on, üks kuul jooksis minule käevarde, hea veel, et sinna sattus, oleks paar tolli ülevalt poolt jooksnud, oleks otse südamesse sattunud ja ma oleks surmalaps olnud ning üks praostihärä poegadest minu mõrtsukas. Näete, kuidas veri mööda käevart alla jookseb?" Nüüd kohkunud õpetaja veel rohkem ära ja käskinud Haamannil otsekohe arsti juurde minna. "Kus ma arsti juurde lähen, kui mul raha ei ole. Arst ju rahata ei ravi ja ei ole mul ka millega rohtu osta", kurnud Haamann. Kuuldes seda, annud õpetaja talle viis rubla, käskinud kohe arsti juures ära käia ja siis pärast tema juurest peale jutlust läbi tulla. Seda Haamannil oligi vaja. Saades raha, pannud kohe ajama, mitte arsti juurde, vaid kõrtsi. Õpetajale ta muidugi pärast oma nägu ei näidanud.

Mis Haamannist edasi sai, võite lugeda järgmisest lehest.

MÕNDA KODUKANDI MINEVIKUST

Koolis õppisime kaugete maade ajalugu, veidi ka Eesti tähtsamaid sündmusi. Kui palju teame me aga kodukoha minevikust? 1981.a. pani Helmut Joonuks kokku Simuna piirkonna ajaloo. Selles on paljutki huvitavat, kahjuks pole aga käsikiri huvilistele kättesaadav. Edaspidi pakumegi üht-teist sellest raamatust lugeda. Avanduse valla territooriumil pole toimunud ühtegi arheoloogilist väljakaevamist, samuti puuduvad teated suurematest juhuheidudest. Seetõttu on teada vaid vähesed muistised.

Ühest või mitmest hävinud kultusekivist Simuna lähikonnas kõnelevad aga rahvapärимused. 1924.a. Ilse Posti poolt koostatud Simuna kihelkonna kirjelduses märgitakse, et Avanduse väljal olnud suur kivi paljude apsati sarnaste aukudega. Teine üleskirjutus märgib, et Avanduse külas olnud suur kivi, millele Jumal ise suure katku ajal oma kannaga astunud ja millest kivisse jäänud sügavad kontsajäljed. Kivil olnud ka üks suur lohk.

1961.a. on Tõnu Pruunsild Kustav Põldma jutustusest üles kirjutanud: "Eks vanaste käind katk ringi. Jõund siis katk praegusse Avanduse külla ja enam edasi põle saand. Jäänd teine kole nõrgaks ja viletsaks ja tantsind suure viha ja valuga tükk aega Väitsarve põllul suure kivi peal. Viimaks eit inge. Selle auks, et katk suri, aasid inimesed püsti kivist tulba, küla aga nimetasid Katku küläks. Arvatakse ikke, et katk suri seal tulba koha peal, aga ei. Tegelik koht on see suur kivi, mis on natuke tulbast kiriku poole. Seal peal on oma paarkümmend sõrajälge näha, nagu oleks kits mööda märga savi käind".

Juhuslikke ülestähendusi on aegade jooksul tehtud teistegi muististe kohta. Oletatavad kivikalmed asunud Määri metsas ja sama küla Veskialu talu maal. Kirikumäed (s.o. kivikalmed) olnud veel Avanduse küla Senkeli ja Otto Liisa perede krundil. Kärä viinavabriku lähedal olevaid allikaid peeti ohvriallikateks, kust on leitud merevaigust kuulikestega klaaspärle. Simuna lähedasteks pelgupaikadeks olnud Sootaguse Katlasaar ja Pärtlivälja metsad. Teatakse kõnelda vanadest teedest Kärä, Kolgissoo ja Avanduse rabas. Käräst olevat otse üle raba Simuna peale tulnud Karl XII sõjatee, mille jälgi olevat mõned aastakümned tagasi Peetsu ja Risti talu maadel märgata olnud. Teine sõjatee läinud Simuna kiriku lähedalt läbi soo Rakke poole ja olnud sillutatud kolmnurgiti asetatud kividega. Simuna- Rohu tee olnud vanasti kõver. Rohu mõisnik Hull Bukk ajanud sirge tee otse läbi rukki. Räägitakse ka ühest muistsest lahingupaigast Avanduse mõisa väljal, mille tähistuseks asetatud sinna massiivne paekivist rist Selle risti kohta, mis neljakümnendatel hävis, on rahvas loonud mitmeid muistendeid: siin lõõnud teolised opmani maha, kubjas surmanud moonamehe, rist tähistavat kõrge väetüema hauda jne. Tegelikult on alust arvata, et sellised üksikult seisvad kiviristid on keskaegsete külakalmistute tähisted.

Riikliku kaitse all on kivikalme Määris ja kivikalme Nadalama (Kurtina) küla väljal. Määri kivikalme kannab Kirikumäe nime ja tema kohta oli laialt levinud teade, nagu oleks Simuna kirikut algselt tahetud sellele kohale ehitada, kuid Vanakuri lahutanud öösel päeval ehitatu.

Üks kultusekivi on avastatud Kurtina küla koplil, ka see kuulub riikliku kaitse alla. Oma mitmekümne hoolikalt töödeldud lohuga oli Kurtina kultusekivi omal ajal Rakvere rajooni lõunaosa ilmekaim.

(JÄRGNEB)

NB! Kuna detsembrikuu "Avanduse Valla Kaja" ilmub jõuludeks, palun materjalid sellesse lehte ära tuua 15.detsembriks!

Õnnitleme!

Õnne teile elust endast,
miks ta küll nii kiirelt lendab...

85

Meta Petti
27.12.1912

83

Aili Pruul
26.12.1914

82

Elmar Korjas
25.12.1915

75

Öie Leihter
24.12.1922

65

Viktor Abasov
20.12.1932

60

Ants Ever
12.12.1937
Jaan Pihlak
15.12.1937
Ülo Leemets
16.12.1937
Valmar Käbbi
26.12.1937

LEKS KINDLUSTUSE AS PAKUB SOODSALT JÄRGMISI KINDLUSTUSLIIKE:

*liikluskindlustus	*õnnetusjuhtumi kindlustus
*roheline kaart	*elukindlustus
*piirikindlustus	*pensionikindlustus
*eravara	*lastekindlustus
*juriidilise isiku vara	*loomakindlustus
*sõidukikindlustus	

Teid teenindab 7 päeva nädalas Leks Kindlustuse esindaja
INNA LÄLL, tel. 37 330 Avanduse küla

LAEKVERE VALLAVALITSUS PAKUB EESTI VABARIIGI SISESTEKS SÕITUDEKS AUTOBUSSI:

Buss VAN HOOL 54 istekohta, mahukad pakiruumid, stereo
Hind 30 krooni tund, 4 krooni km.

Buss MERCEDES BENZ 19 istekohta.
Hind 30 krooni tund, 3 krooni km.

Bussid on puhtad ja korras.
Info tel. 95 234

Maailmas palju Su tarvis
uut on ja imelist,
maailmas väga oli tarvis
last Sinunimest!

Vilja Kasemets ja Imre Burget
poeg JARL-IVOR 18.10.1997

Ulla ja Veljo Proosa
tütar ELINA 18.11.1997

Kaotus on valus,
mälestus jääv...

AUGUST LEPP
29.12.1926-27.11.1997

JUMALATEENISTUSED SIMUNAS DETSEMBRIS 1997
pühapäev 07.dets. kell 13.00 - 2.advendipühapäev
pühapäev 14.dets. kell 13.00 - 3.advendipühapäev
pühapäev 21.dets. kell 13.00 - 4.advendipühapäev
Pärast jumalateenistust **Põltsamaa segakoori kontsert** (advendi-
ja jõululaulud)
kolmapäev 24.dets kell 17.00 - Jõuluõhtu
neljapäev 25.dets. kell 13.00 - 1.Jõulupüha
pühapäev 28.dets. kell 13.00 - jõulujärgne pühapäev
kolmapäev 31.dets. kell 16.00 - Vana-aastaõhtu

Täname Avanduse Lauavabrikut kütte eest,
Simuna Teedejaoskonna töötajaid ja Aivar Birnbaumi
abi eest!

Simuna kogudus

HOONETE INVENTARISEERIMINE
(PLAANISTAMINE, MÕÖDISTAMINE, HINDAMINE),
HOONEREGISTRI ÕIENDID, TÕENDID
SIRJE PAHMART'I BÜROOLT
INFO RAKKE,LÕUNA 4-1
ANNE LEISSOO TEL. 91034

12.jaanuaril 1998.a.
on Prillipapa OÜ
PRILLIBUSS koos SILMAARSTIGA
nõus jälle SIMUNASSE tulema.
Soovijatel palume endast aegsasti (hiljemalt 5.jaan.)
teada anda vallavalitsusse
telefonidel 37 388, 37 343, 37 219

KÄRU RAHVAMAJAS

20.dets. kell 20.00

JÕULUÕHTU

Õhtut juhib ans. "Ellips" (Amblast)

Pilet 20. -kr.

Puhvet kohapeal

22.dets. kell 15.00

LASTE JÕULUPIDU

